

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Χαράλαμπος Λεμονίδης
Αθανάσιος Θεοδώρου
Αχιλλέας Καψάλης
Δημήτριος Πνευματικός

Α΄ Δημοτικού

Μαθηματικά

Μαθηματικά της Φύσης
και της Ζωής

Τετράδιο Εργασιών
α΄ τεύχος

Μαθηματικά Α΄ Δημοτικού

**Μαθηματικά της Φύσης
και της Ζωής**

Τετράδιο Εργασιών

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
*Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου***

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας**

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου
Γεώργιος Οικονόμου**

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Χαράλαμπος Λεμονίδης, Καθηγητής
του Πανεπ/μίου Δυτικής Μακεδονίας
Αθανάσιος Θεοδώρου, Εκπαιδ/κός
Αχιλλέας Καψάλης, Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Δημήτριος Πνευματικός, Λέκτορας
του Πανεπ/μίου Δυτικής Μακεδονίας

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Θεοδόσιος Ζαχαριάδης, Αναπληρ.
Καθηγητής του Παν/μίου Αθηνών
Μαρία Κοτσακώστα,
Σχολική Σύμβουλος
Θεόφιλος Τζώρτζης, Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Κωνσταντίνος Αρώνης,
Σκιτσογράφος - Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Φρόσω Ξιγή, Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Γεώργιος Τύπας, Μόνιμος
Πάρεδρος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

ΥΠΕΥΘ. ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Μαρία Χιονίδου - Μοσκοφόγλου
Επίκουρος Καθηγ. Παν/μίου Αιγαίου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Ανδρέας Γκολφινόπουλος,
Εικαστικός Καλλιτέχνης

ΠΡΟΕΚΤ. ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γρ. Τέχνες Α.Ε.

Η προσαρμογή του βιβλίου έγινε από την Ομάδα ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού προσβάσιμου από αμβλύωπες μαθητές, του έργου «Σχεδιασμός και Ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού για μαθητές με αναπηρίες – Οριζόντια Πράξη».

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**

**Χ. Λεμονίδης Α. Θεοδώρου
Α. Καψάλης Δ. Πνευματικός**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε.**

Μαθηματικά Α΄ Δημοτικού

**Μαθηματικά της Φύσης
και της Ζωής**

Τετράδιο Εργασιών

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Δομή του βιβλίου

Χρωματικά σύμβολα

Κάθε κεφάλαιο, ανάλογα με τη θεματική περιοχή στην οποία αναφέρεται, έχει ένα χρώμα. Οι περιοχές είναι:

- Αριθμοί
- Πράξεις
- Γεωμετρία
- Μετρήσεις
- Προβλήματα
- ◆ Επανάληψη

Εικονίδια (σύμβολα κλειδιά)

Στην πάνω αριστερή γωνία κάθε δραστηριότητας υπάρχει ένα από τα παρακάτω σύμβολα:

Ο Πυθαγόρας που σκέφτεται - Σύμβολο σκέψης:

Εμφανίζεται σε δραστηριότητες νοερών υπολογισμών.

Η μέλισσα - Σύμβολο εργατικότητας:

Εμφανίζεται σε δραστηριότητες εφαρμογής και εμπέδωσης.

**Ο σκύλος ιχνηλάτης -
Σύμβολο ανακάλυψης:**

**Εμφανίζεται στις
δραστηριότητες που
εισάγουν τους μαθητές στη
νέα γνώση.**

**Ο ελέφαντας - Σύμβολο
μνήμης:** Εμφανίζεται στις
δραστηριότητες
επανάληψης.

**Ομάδα μαθητών -
Σύμβολο ομαδικότητας:**
Εμφανίζεται σε δραστηριό-
τητες που μπορούν να
γίνουν σε ομάδες.

Αριθμός
κεφαλαίου

Τίτλος
κεφαλαίου

4

Οι αριθμοί από το 1
έως το 5

Σύμβολο – κλειδί
για το είδος της εργασίας
που ακολουθεί

1

Αριθμός
δραστηριότητας

Διδακτικοί στόχοι του κεφαλαίου π.χ.

1. Δείχνουμε τις καρτέλες με τους αριθμούς, τους οποίους διαβάζουν οι μαθητές.

Σημείωση για τον δάσκαλο στους νοερούς υπολογισμούς π.χ.

4. Δείχνουμε τις καρτέλες με τις κουκκίδες και οι μαθητές βρίσκουν πόσες είναι.

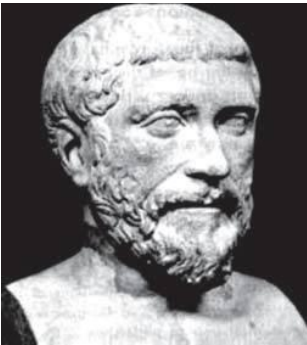
Αριθμός σελίδας

10 / 5

Οι ήρωες του βιβλίου

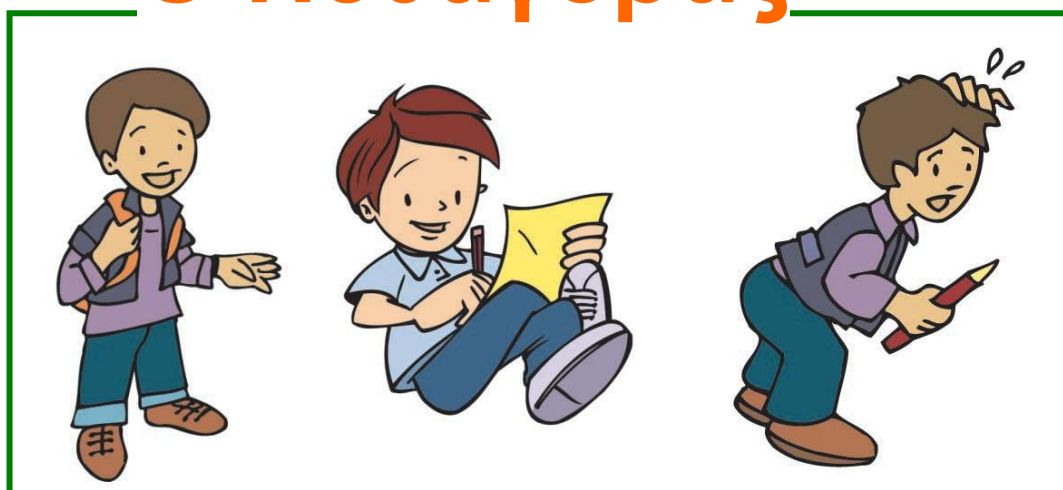
**Πυθαγόρας ο
Σάμιος (περίπου
600 π.Χ.)**

Ο Πυθαγόρας ήταν ένας σπουδαίος μαθηματικός της αρχαιότητας που γεννήθηκε στη Σάμο. Ίδρυσε μια σχολή, τους Πυθαγόρειους, οι οποίοι μελετούσαν την φιλοσοφία, τα μαθηματικά και τις επιστήμες. Είχε δάσκαλους μεγάλους σοφούς της αρχαιότητας

και ταξίδεψε στην Ασία και την Αίγυπτο όπου μελέτησε την αιγυπτιακή φιλοσοφία, τα μαθηματικά, την αστρονομία και την ιατρική.

Ο Πυθαγόρας έμεινε γνωστός ως ο άνθρωπος που έβλεπε παντού αριθμούς.

Ο Πυθαγόρας

Η Κορίνα

Υπατία η Αλεξανδρινή (370 - 415 μ.Χ.)

Η Υπατία ήταν η πρώτη γυναίκα μαθηματικός στην Ιστορία και γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια.

Ήταν κόρη του φιλόσοφου Θέωνα, διευθυντή του Πανεπιστημίου της Αλεξάνδρειας. Γι' αυτό τον λόγο

**είχε την τύχη να αποκτήσει
μια σπάνια μόρφωση σε
μια εποχή που η θέση της
γυναίκας στην κοινωνία
ήταν πολύ διαφορετική
από ό,τι σήμερα. Συνέχισε
τις σπουδές της στην
Αθήνα και στη Ρώμη
εντυπωσιάζοντας όσους
την συναναστρέφονταν με
το πνεύμα, τη σεμνότητα,
την ομορφιά και την
ευγλωττία της.
Επιστρέφοντας στην
Αλεξάνδρεια πολύ
σύντομα αναδείχθηκε σε**

μεγάλη δασκάλα της φιλοσοφίας και των μαθηματικών.

Η Υπατία

Η
Βάσω

Η
Ίλντα

Ο
Μελέτης

Α΄ Περίοδος

Αριθμοί: Οι αριθμοί μέχρι το 20 - Τα σύμβολα της σύγκρισης - Τακτικοί αριθμοί.

Πράξεις: Προσθέσεις με αριθμούς μέχρι το 10.

Γεωμετρία:

Προσανατολισμός στον χώρο -

Γεωμετρικά σχήματα.

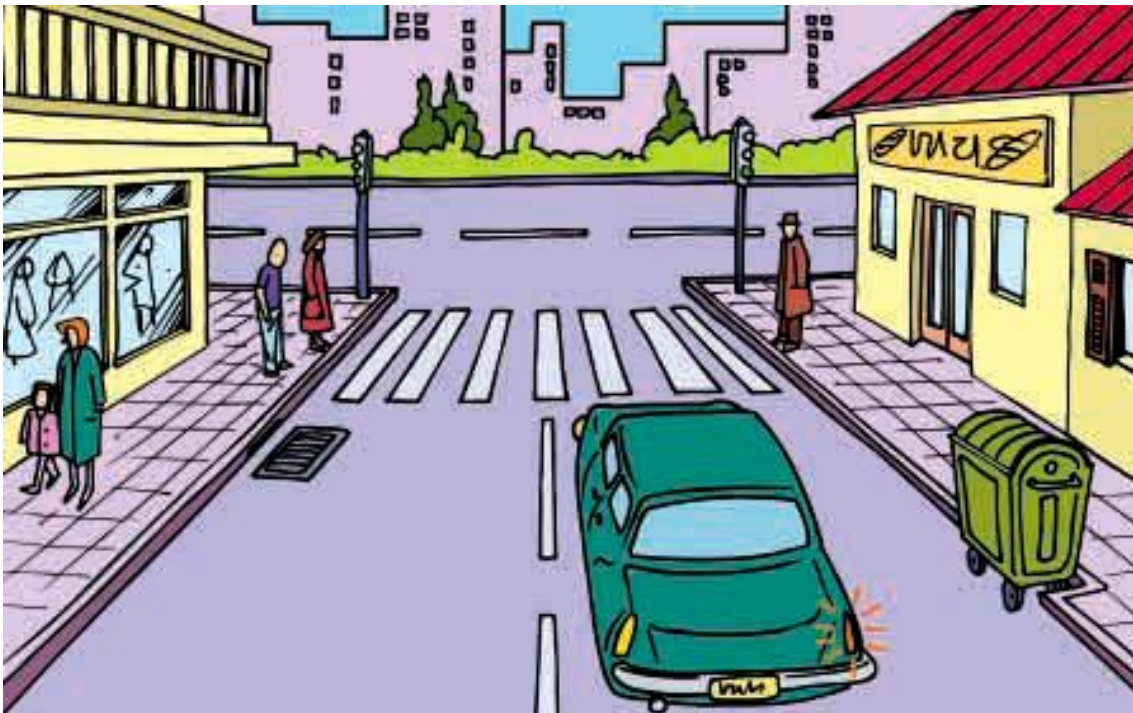
Μετρήσεις: Σύγκριση συνεχών μεγεθών - Τα νομίσματα μέχρι το 10.

1

Προσανατολισμός στον χώρο

1

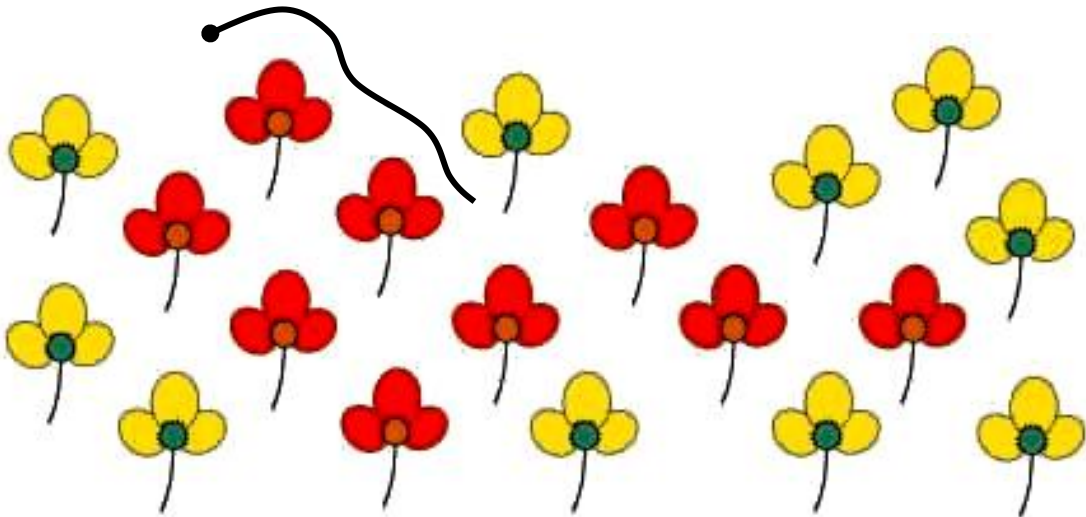
Πηγαίνω ευθεία και
στρίβω δεξιά. Χαράζω
με το μολύβι τη διαδρομή.
Το αυτοκίνητο στρίβει
αριστερά ή δεξιά;

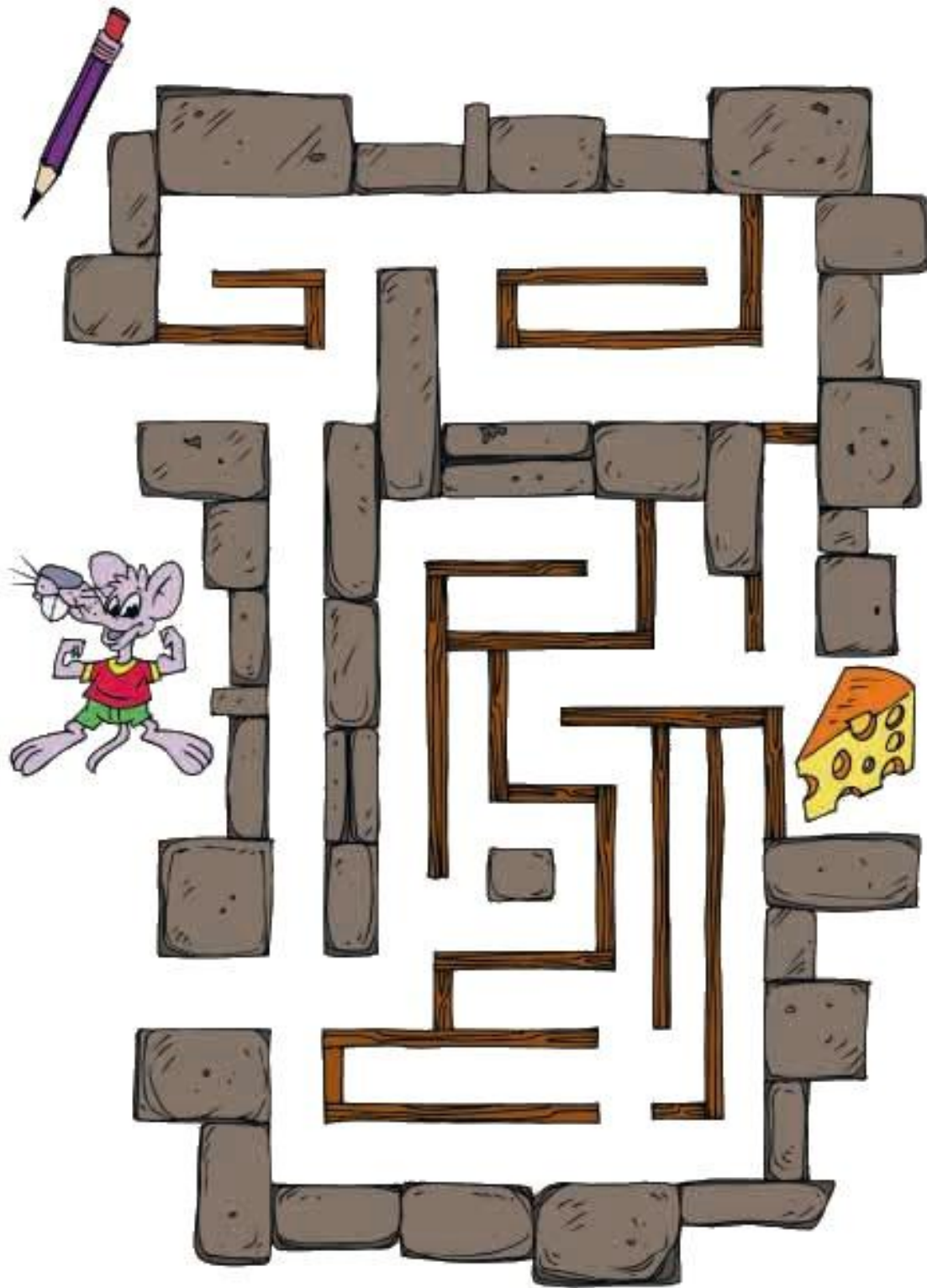
2

**Χαράζω μια γραμμή,
έτσι ώστε τα κόκκινα
λουλούδια να βρίσκονται
μέσα στη γραμμή.**

3

**Βρίσκω τη διαδρομή που
πρέπει να ακολουθήσει
το ποντίκι για να φτάσει
στο τυρί.**

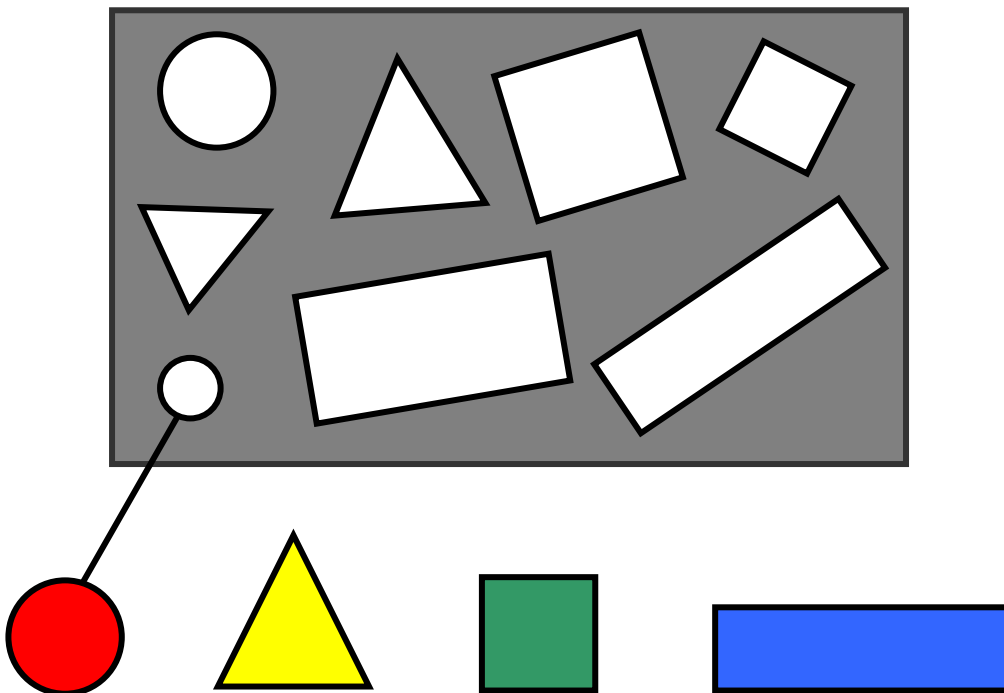

2 Γεωμετρικά σχήματα

1

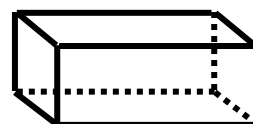
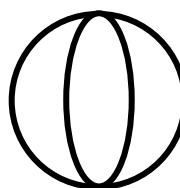
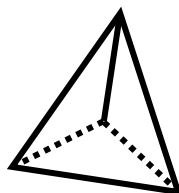
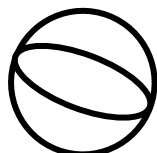
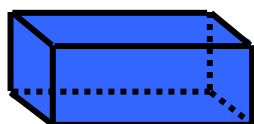
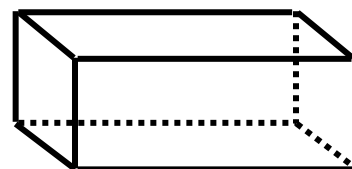
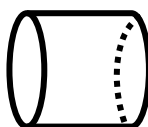
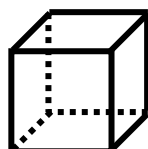
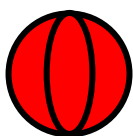
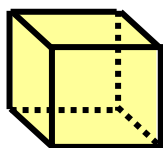
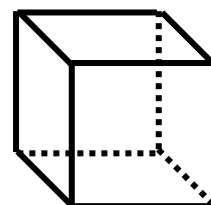
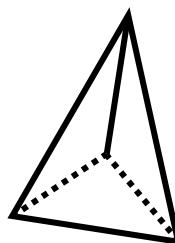
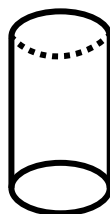
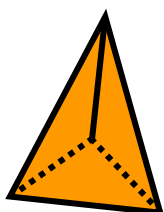
Συνδέω με τον ίδιο τρόπο
και τα υπόλοιπα σχήματα.

2

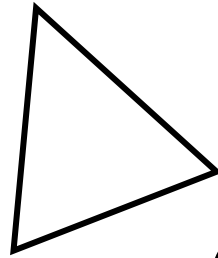
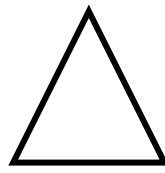
**Χρωματίζω με το ίδιο
χρώμα τα γεωμετρικά
στερεά.**

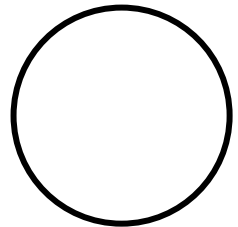
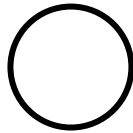

Συνδέω τα σχήματα με το όνομά τους.

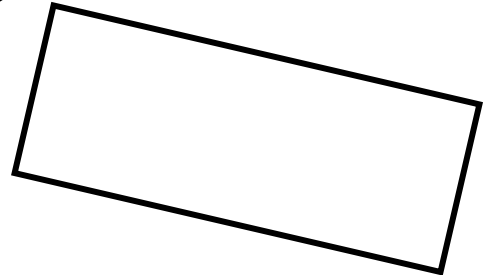
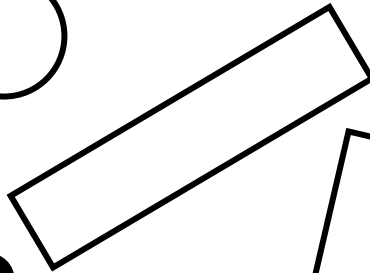
Τρίγωνο

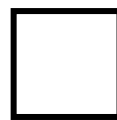
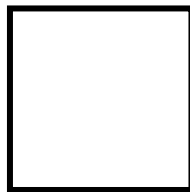
κύκλος

ορθογώνιο

τετράγωνο

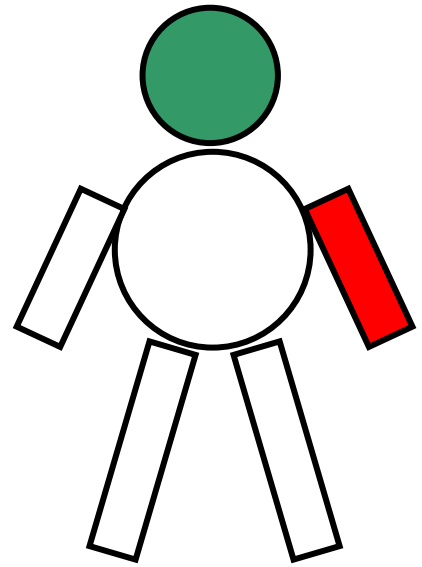
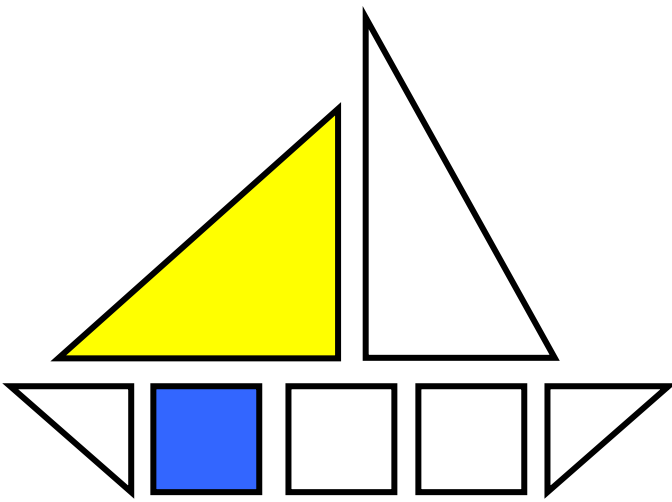

4

**Χρωματίζω με το ίδιο
χρώμα αυτά που έχουν
το ίδιο σχήμα.**

3

Σύγκριση και εκτίμηση ποσοτήτων

1

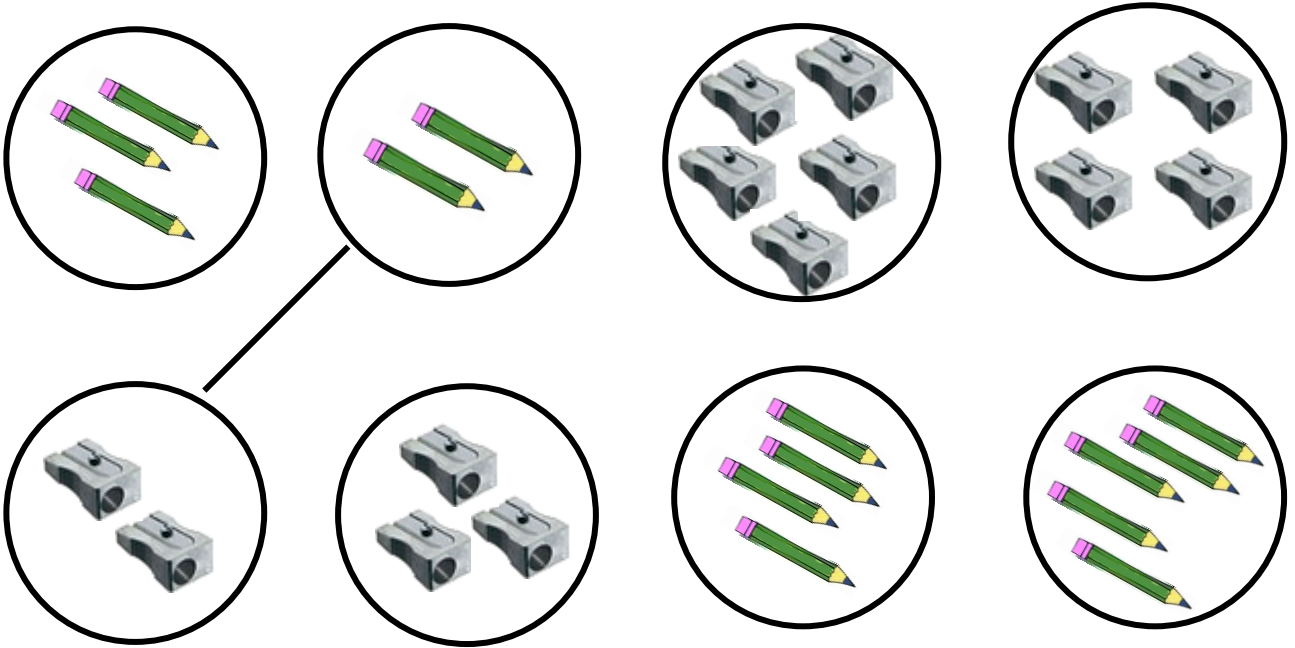
Παρατηρώ σε κάθε εικόνα πόσα είναι τα δάχτυλα. Διαγράφω από κάθε εικόνα τα αντικείμενα που περισσεύουν.

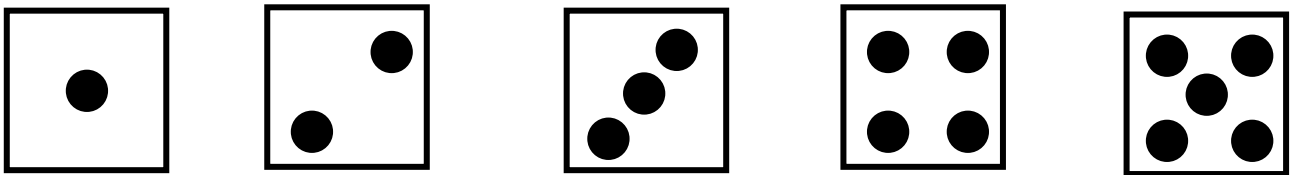
2

Συνδέω με μια γραμμή
τις συλλογές που έχουν
ίσο αριθμό αντικειμένων.

3

Λέω πόσες είναι οι
κουκκίδες.

4

Προφορική αρίθμηση.

1

2

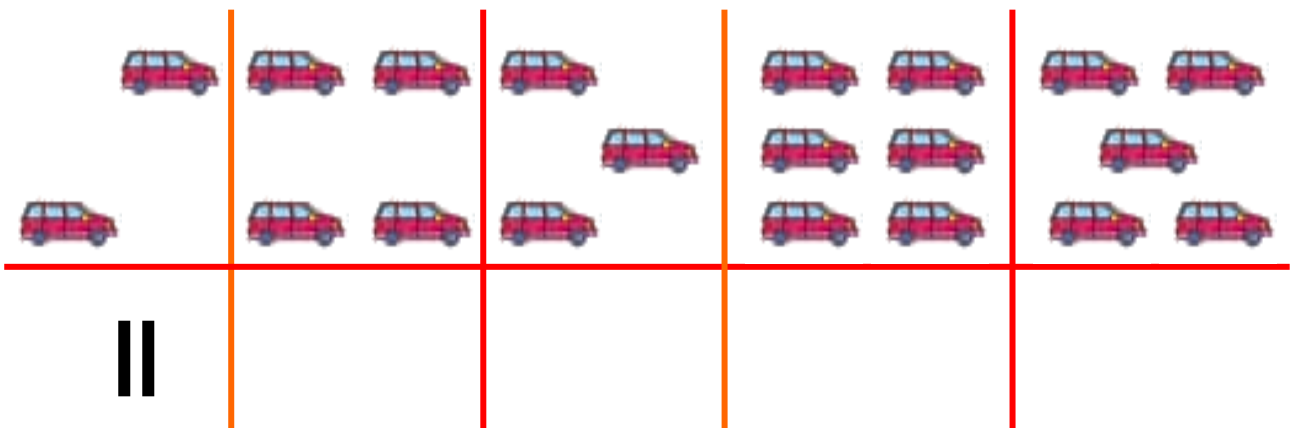
...

10

5

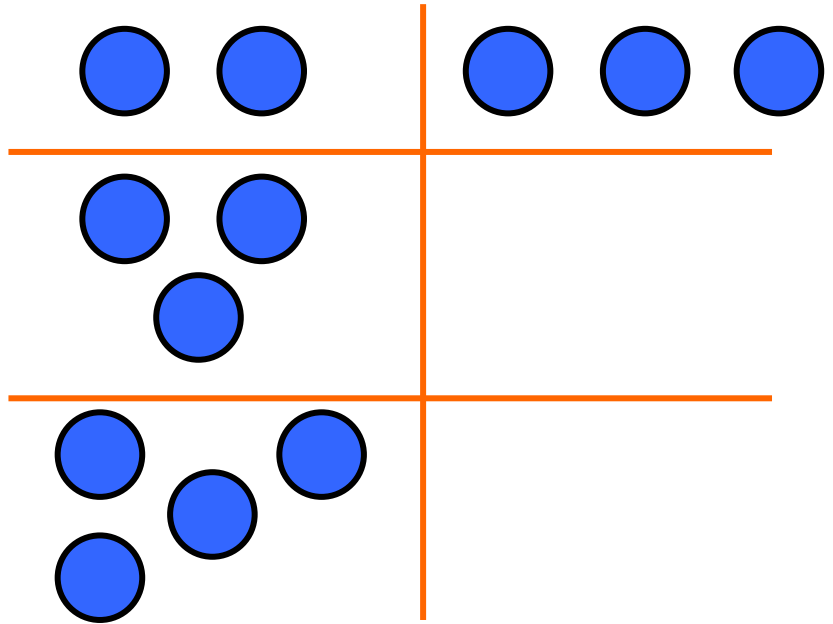
Σχεδιάζω τόσες γραμμές
όσα είναι
τα αυτοκινητάκια.

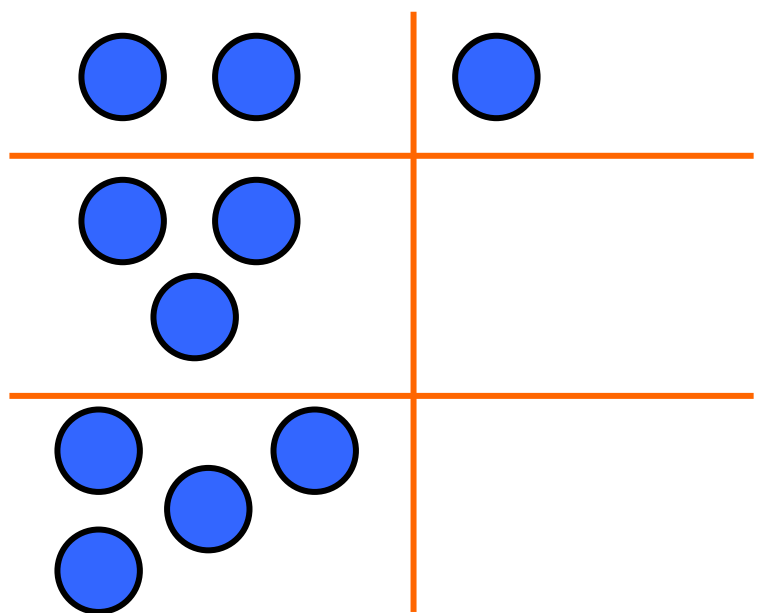

6

**Ζωγραφίζω ένα κυκλάκι
περισσότερο.**

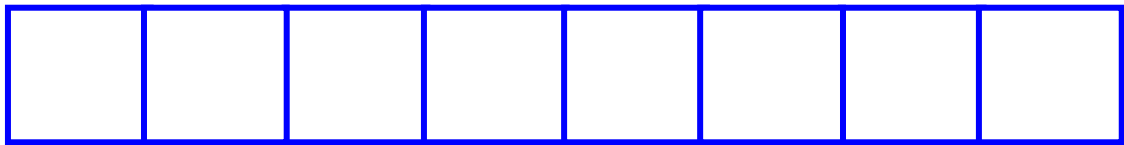
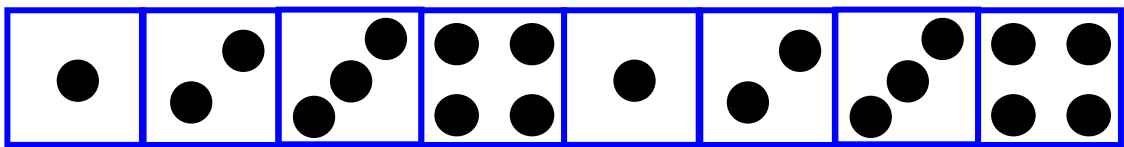
**Ζωγραφίζω
ένα κυκλάκι
λιγότερο.**

7

Παρατηρώ την εικόνα και
συνεχίζω με τον ίδιο
τρόπο.

4. Οι μαθητές αριθμούν
προφορικά μέχρι το 10,
ξεκινώντας από διάφορους
αριθμούς.

4

Οι αριθμοί από το 1 έως το 5

1

Διαβάζω τους αριθμούς.

2

4

1

3

5

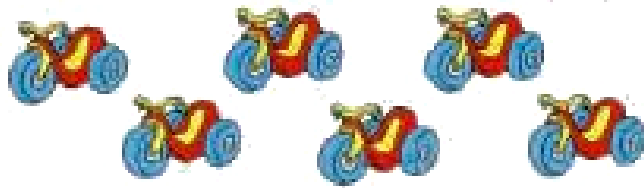
1. Δείχνουμε τις καρτέλες με τους αριθμούς, τους οποίους διαβάζουν οι μαθητές.

2

Βάζω σε κύκλο τόσα παιχνίδια όσα δηλώνει ο αριθμός.

2

4

3

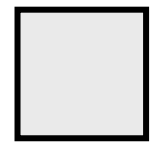
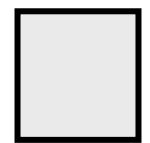
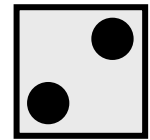
5

3

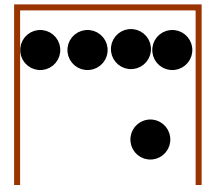
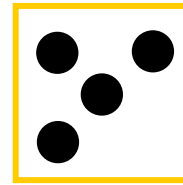
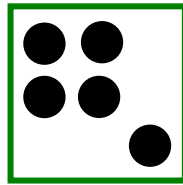
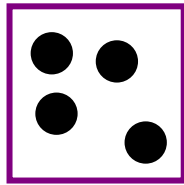
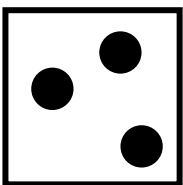
Συμπληρώνω την εικόνα με τα μήλα και τις κουκκίδες που λείπουν.

4

Πόσες είναι οι κουκκίδες;

4. Δείχνουμε τις καρτέλες με τις κουκκίδες και οι μαθητές βρίσκουν πόσες είναι.

5

**Μετρώ τα μπαλόνια
που κρατά κάθε παιδί
και συνδέω την εικόνα
με τον αντίστοιχο αριθμό.**

2

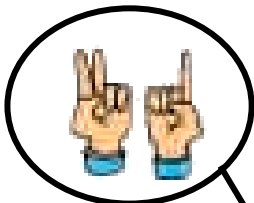
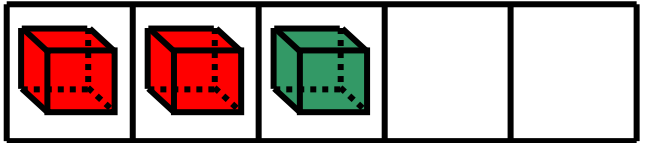
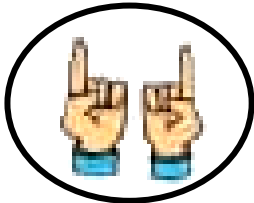

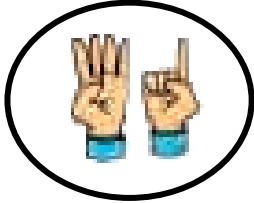
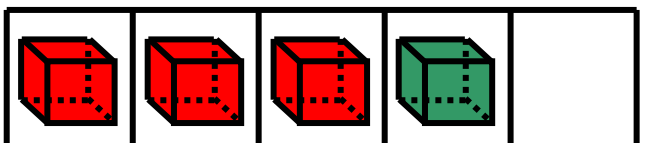
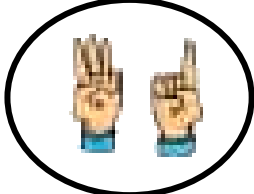
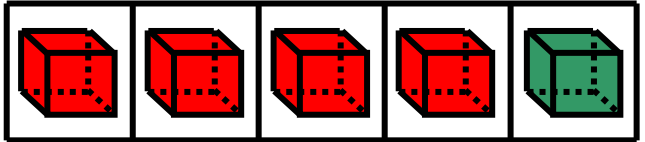
4

3

5

Βρίσκω πόσα είναι
τα δάχτυλα και τα κυβάρια
και τα συνδέω με τους
αντίστοιχους αριθμούς.

	2	
	4	
	3	
	5	

Αρίθμηση, ανάγνωση

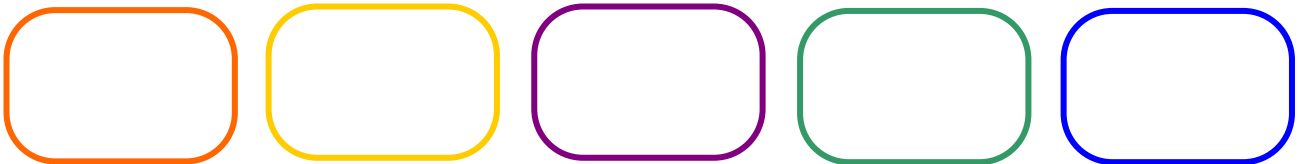
5

και γραφή των αριθμών (I)

4

**Ζωγραφίζω όσες
κουκκίδες πρέπει.**

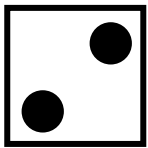

**1. Η δασκάλα λέει έναν
αριθμό μέχρι το 5 και
οι μαθητές ζωγραφίζουν
την αντίστοιχη συστοιχία
με τη μορφή του ζαριού.**

2

Παρατηρώ και γράφω τον αριθμό 2.

2						
---	--	--	--	--	--	--

2						
---	--	--	--	--	--	--

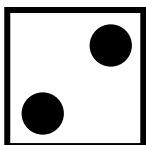
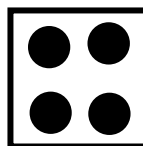

3

Παρατηρώ τις εικόνες
και τις ενώνω με τους
αντίστοιχους αριθμούς

2

3

1

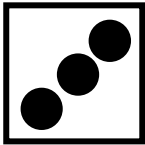

4

Παρατηρώ και γράφω τον αριθμό 3.

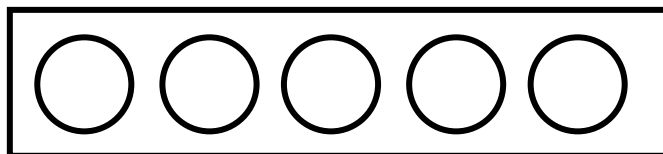
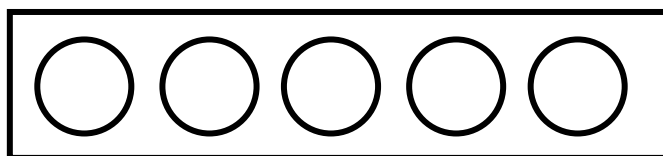
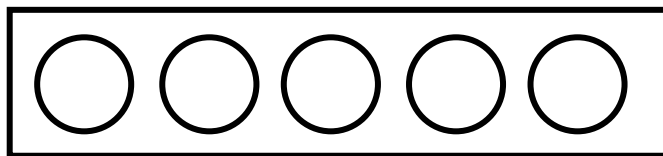
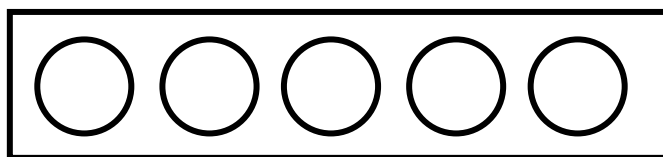
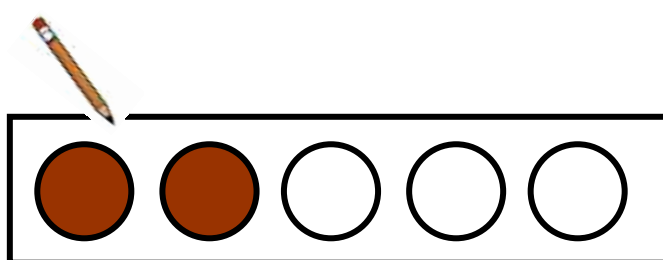
3						
---	--	--	--	--	--	--

3						
---	--	--	--	--	--	--

5

Χρωματίζω κάθε φορά
τόσα κυκλάκια όσα είναι
τα αντικείμενα.

Αρίθμηση, ανάγνωση

6

και γραφή των αριθμών (II)

1

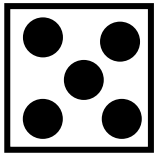
**Αντίστροφη αρίθμηση
ξεκινώντας από το 10.**

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
----	---	---	---	---	---	---	---	---	---

2

**Παρατηρώ και γράφω
τον αριθμό 5.**

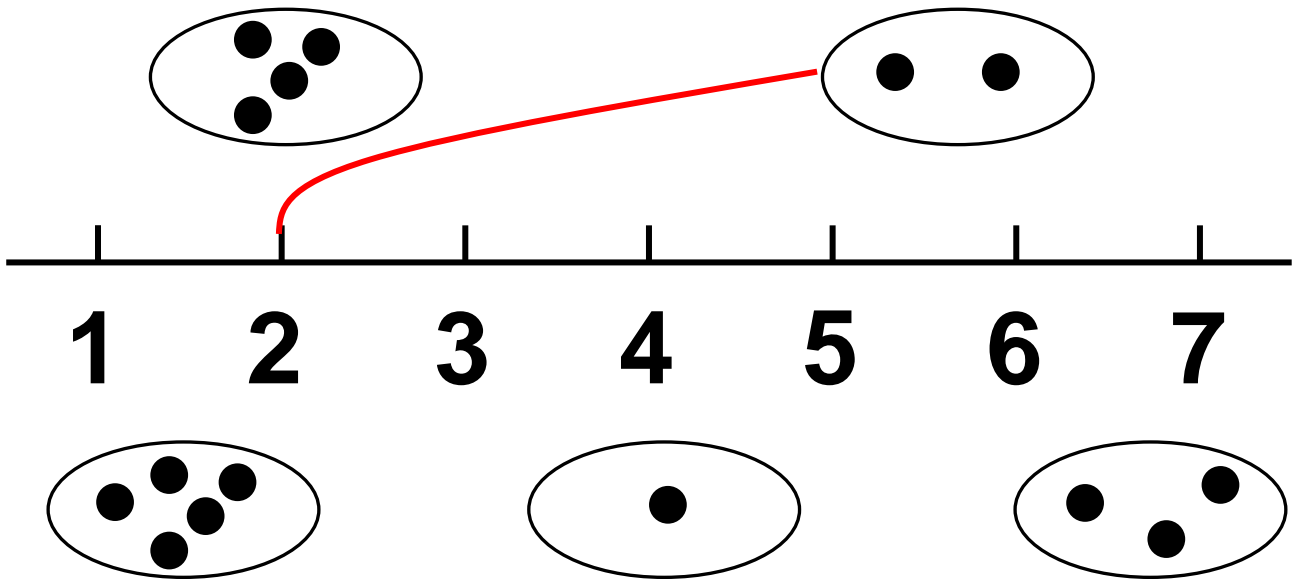

5						
---	--	--	--	--	--	--

5						
---	--	--	--	--	--	--

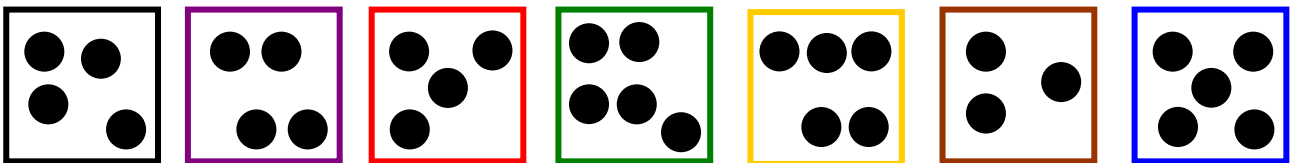

**Ενώνω με μια γραμμή
ΤΙΣ ΚΟΥΚΚΙΔΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ.**

4

Πόσες είναι οι κουκκίδες;

**4. Τα παιδιά μετρούν τις
κουκκίδες και λένε πόσες
είναι.**

Χρωματίζω τόσες μπάλες
όσες δείχνουν οι αριθμοί.

6

**Συμπληρώνω τους
αριθμούς που λείπουν.**

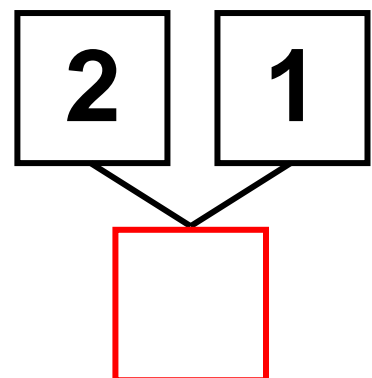
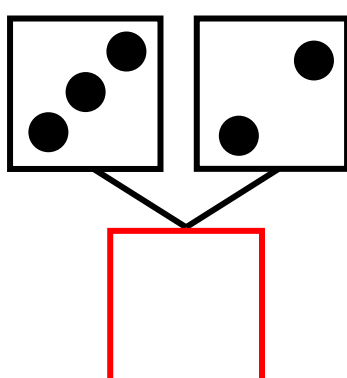
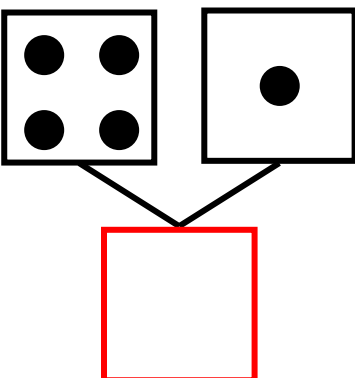
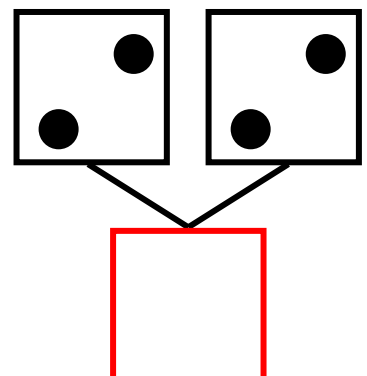
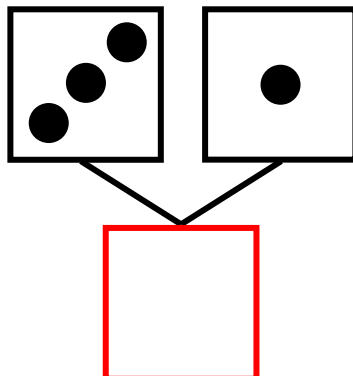
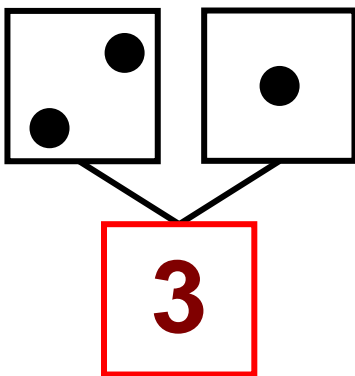
		3			6	7	8	9	10
--	--	----------	--	--	----------	----------	----------	----------	-----------

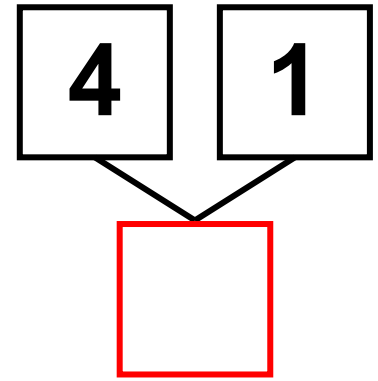
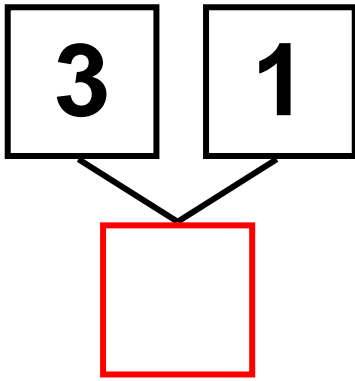
7

Πρόσθεση και ανάλυση των αριθμών μέχρι το 5 (I)

1

Συμπληρώνω τους αριθμούς που λείπουν.

2

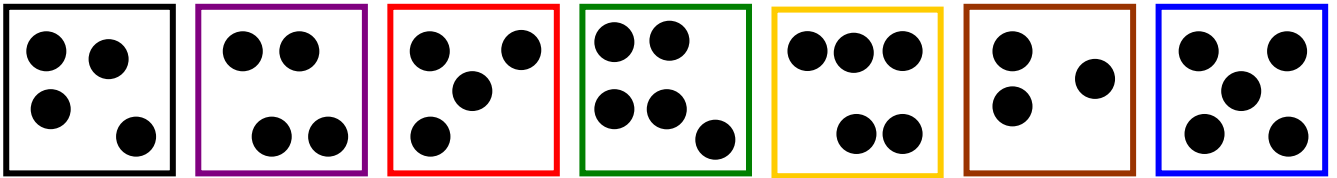
Συμπληρώνω ή διαγράφω
φρούτα, για να είναι τόσα
όσα δηλώνει ο αριθμός.

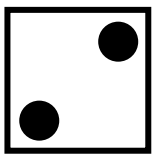
3

Πόσες είναι οι κουκκίδες;

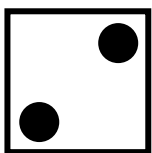
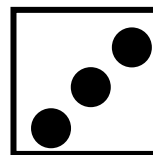

4

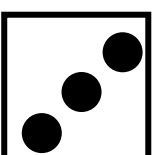
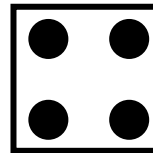
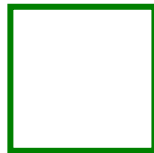
Παρατηρώ
και συμπληρώνω
τις κουκκίδες και τους
αριθμούς που λείπουν.

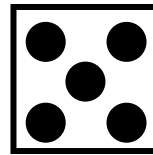
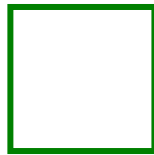
και

και

και

1 και → **2**

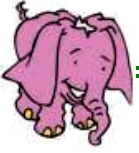
4 και → **5**

2 και → **5**

---

3. Οι μαθητές παρατηρούν τους σχηματισμούς και λένε προφορικά τον αντίστοιχο αριθμό.

Γράφω τους αριθμούς.

1	1						
---	---	--	--	--	--	--	--

1	1						
---	---	--	--	--	--	--	--

2	2						
---	---	--	--	--	--	--	--

2	2						
---	---	--	--	--	--	--	--

3	3						
---	---	--	--	--	--	--	--

3	3						
---	---	--	--	--	--	--	--

4	4						
---	---	--	--	--	--	--	--

5	5						
---	---	--	--	--	--	--	--

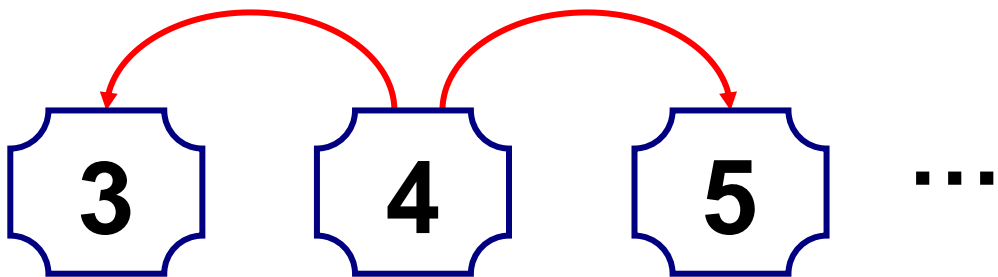
8

Επαναληπτικό μάθημα

1

**Ποιος αριθμός είναι πριν
και ποιος μετά;**

**1. Λέμε στα παιδιά έναν
αριθμό από το 1 μέχρι το 10
και τους ζητούμε να μας
πουν τον προηγούμενο
και τον επόμενο αριθμό.**

2

Πόσα είναι όλα
κάθε φορά;

και

και

1

Όλα είναι

Όλα είναι

και

1

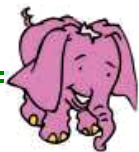

και

2

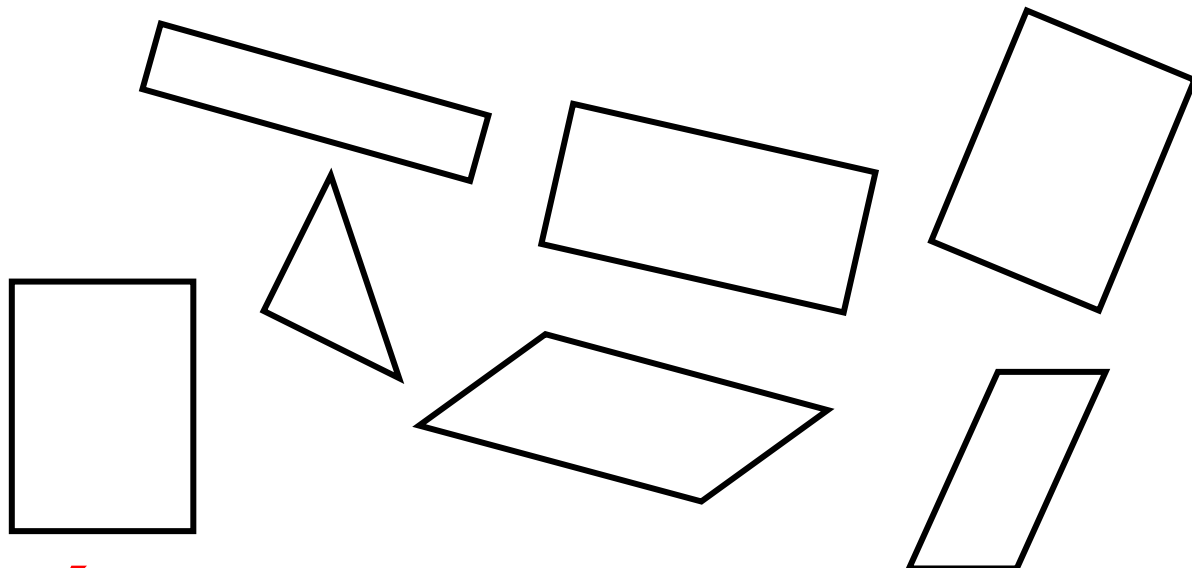
Όλα είναι

Όλα είναι

3

Βάζω σε κύκλο όλα τα
ορθογώνια και χρωματίζω
αυτό που είναι ίδιο
με το πρότυπο.

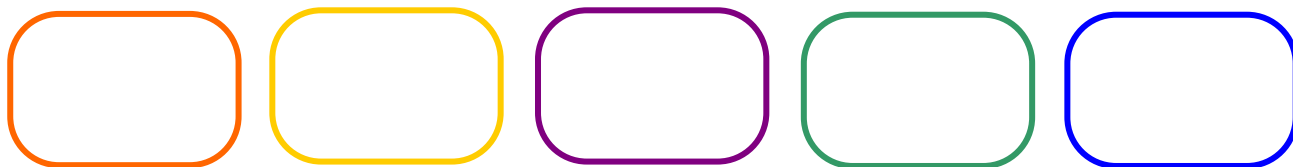

Πρότυπο

4

Ζωγραφίζω κουκκίδες.

4. Η δασκάλα λέει έναν αριθμό μέχρι το 5 και οι μαθητές ζωγραφίζουν την αντίστοιχη συστοιχία με τη μορφή του ζαριού.

5

**Μοιράζω τις καραμέλες
σε δυο μέρη με
διαφορετικούς τρόπους.
Συμπληρώνω τα κουτάκια
με τους αντίστοιχους
αριθμούς.**

5

και

και

και

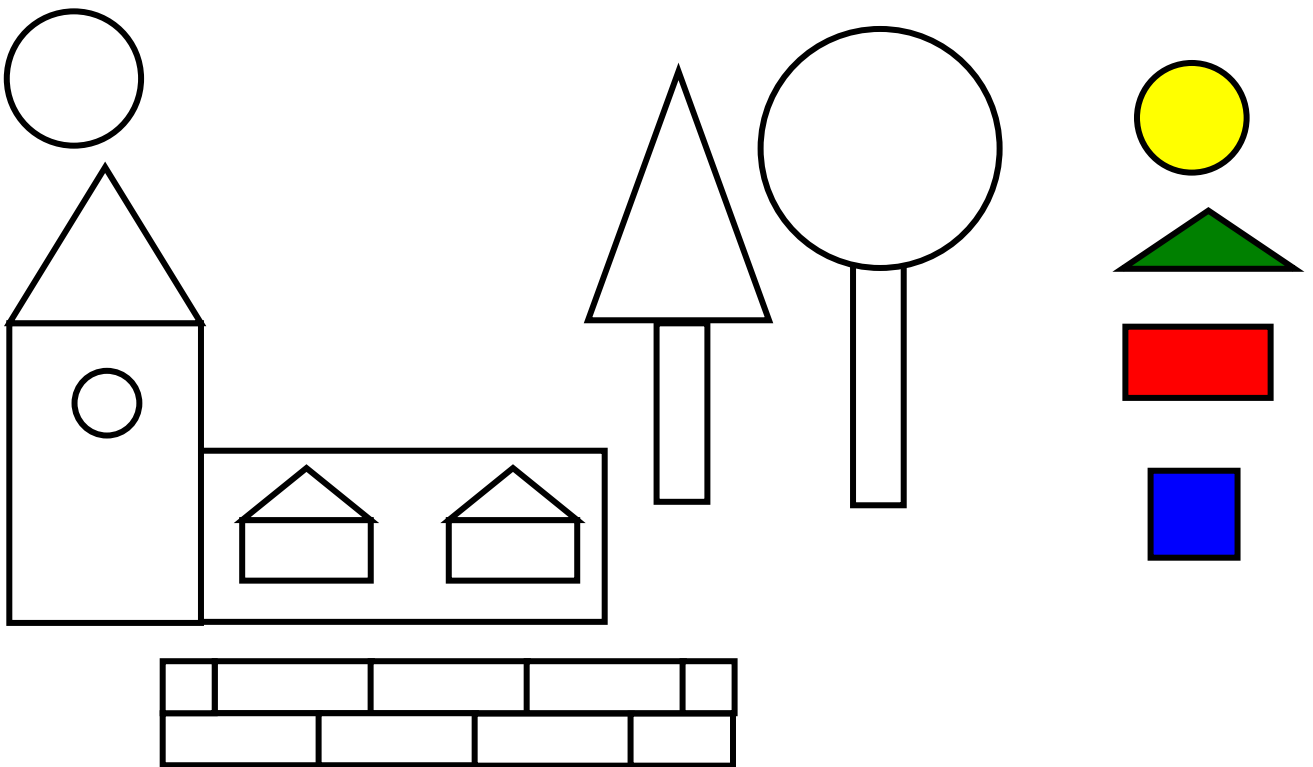
και

και

6

**Χρωματίζω
με το ίδιο χρώμα
τα αντίστοιχα σχήματα.**

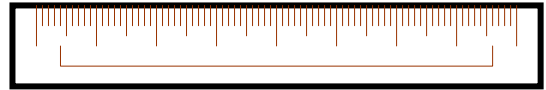

9

Σύγκριση μεγεθών

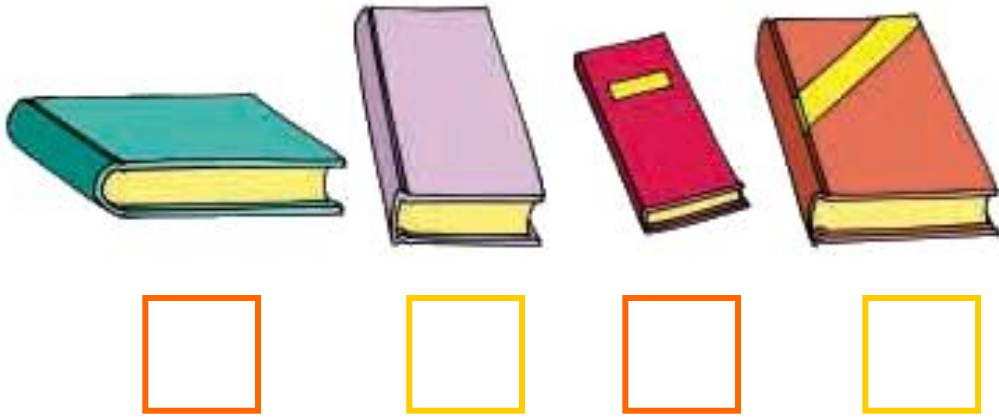
1

Γράφω αριθμούς για να
μπουν στη σειρά τα
αντικείμενα από το πιο
μακρύ ως το πιο κοντό.

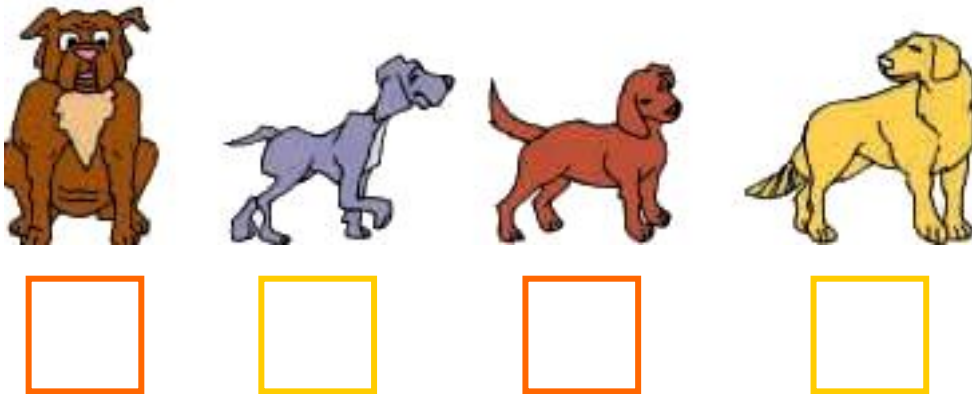
Γράφω αριθμούς για να
μπουν στη σειρά τα βιβλία
από το πιο πλατύ μέχρι
το πιο στενό.

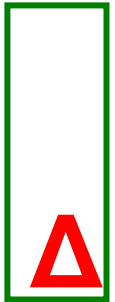
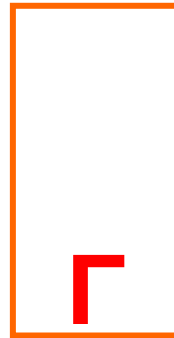
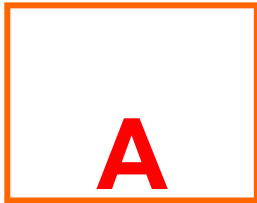

**Γράφω αριθμούς για να
μπουν στη σειρά τα
σκυλιά από το πιο χοντρό
ως το πιο λεπτό.**

2

Ποιο ορθογώνιο είναι:

το πιο ψηλό;.....

το πιο χαμηλό;.....

το πιο πλατύ;.....

το πιο στενό;.....

3

Ζωγραφίζω ένα φίδι πιο μακρύ και πιο χοντρό.

Ζωγραφίζω ένα κουτί πιο πλατύ και πιο ψηλό.

Ζωγραφίζω ένα κουτί πιο στενό και πιο χαμηλό από το αρχικό.

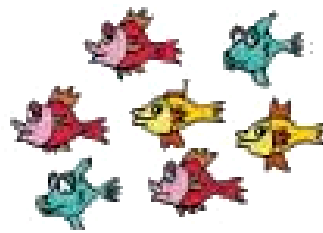
10

Οι αριθμοί από
το 6 έως το 10 (I)

1

Πόσα είναι όλα τα ψάρια;
Πώς χωρίζονται
μεταξύ τους;
Γράφω τους αριθμούς.

Όλα μαζί είναι

Χωρίζονται σε και

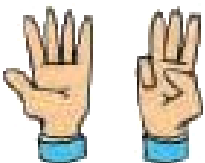

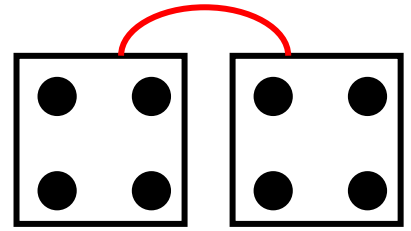
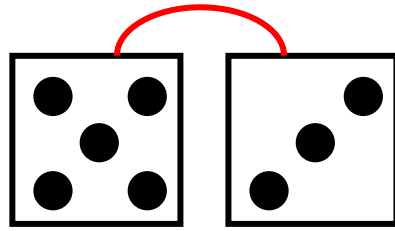
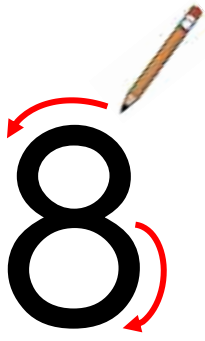
Χωρίζονται σε και

2

Παρατηρώ και γράφω
τον αριθμό 8.

8									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**Πόσα είναι όλα τα
δελφίνια; Πώς χωρίζονται
μεταξύ τους; Γράφω
τους αριθμούς.**

Όλα μαζί είναι

Χωρίζονται σε

και

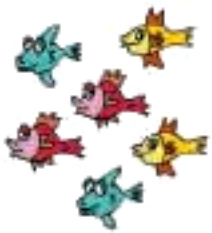
Χωρίζονται σε

και

Βρίσκω πόσα είναι όλα
τα ζώα και γράφω
τον αριθμό. Χρωματίζω
όσα κυκλάκια πρέπει.

6

5

Παρατηρώ τις εικόνες και
τις ενώνω με τους
αντίστοιχους αριθμούς.

6 8 7 5

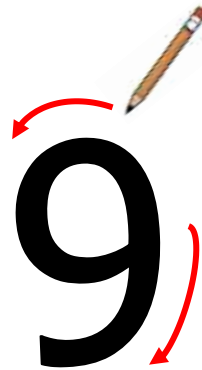
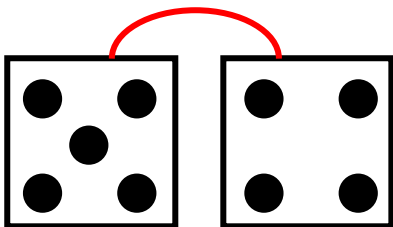
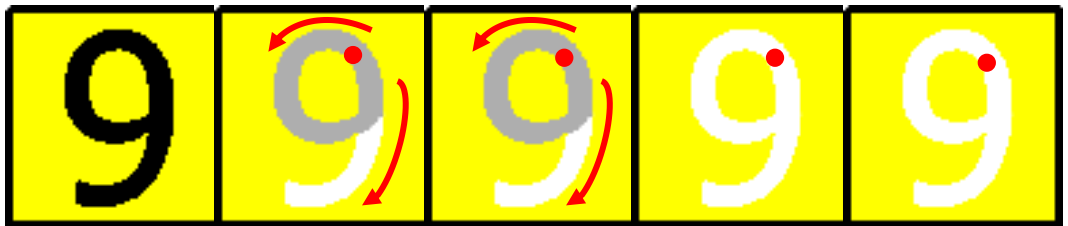
11

Οι αριθμοί από το 6 έως το 10 (II)

1

Παρατηρώ και γράφω τον αριθμό 9

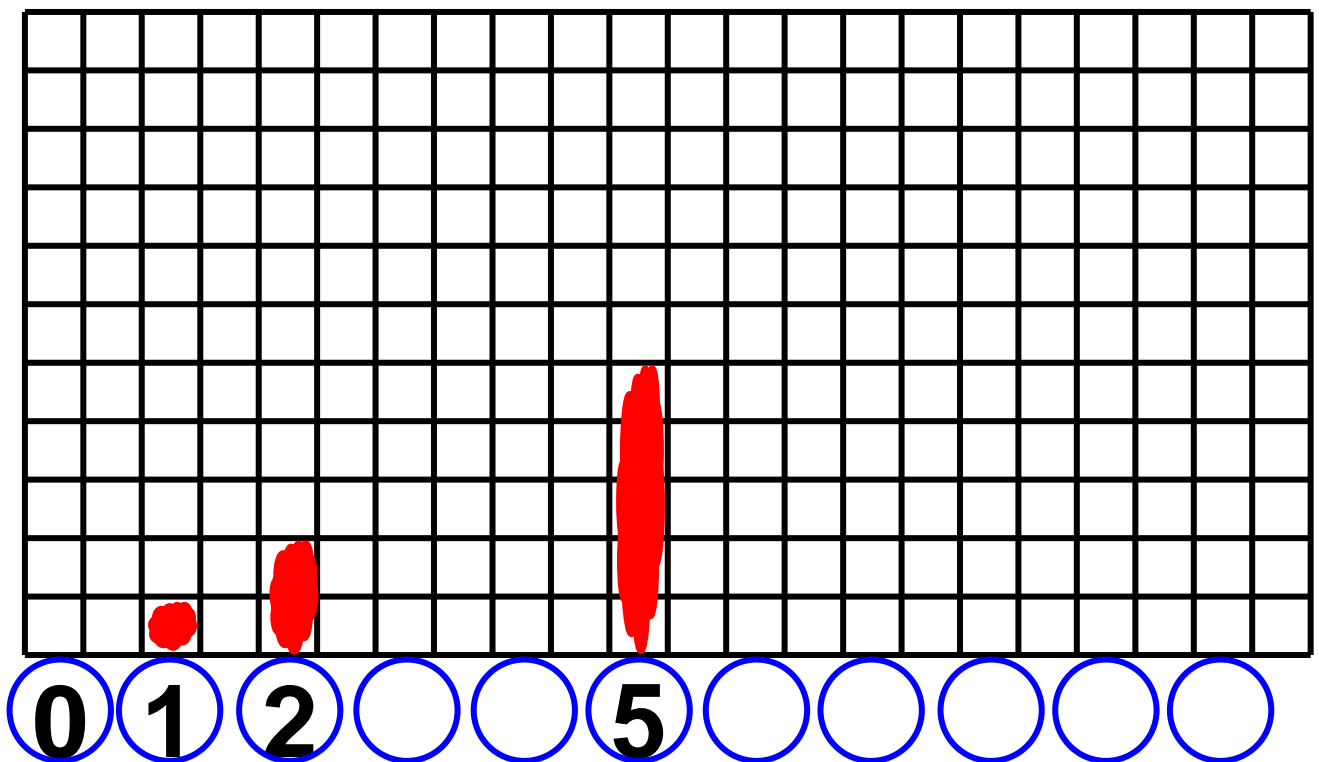
9						
---	--	--	--	--	--	--

9						
---	--	--	--	--	--	--

2

**Συμπληρώνω τους
αριθμούς που λείπουν.
Χρωματίζω τόσα
τετράγωνα όσα δηλώνει
ο αντίστοιχος αριθμός.**

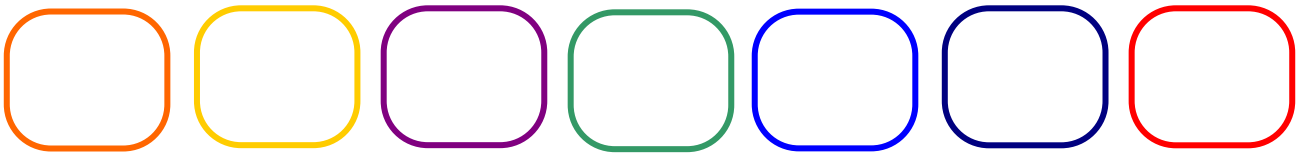

65 / 30

3

**Γράφω τους αριθμούς
που ακούω.**

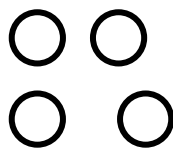
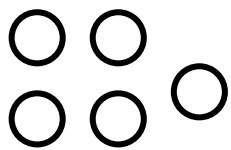
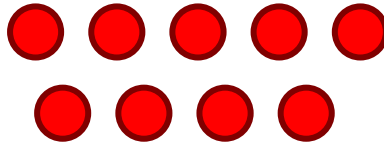

**3. Η δασκάλα υπαγορεύει με
τυχαία σειρά τους αριθμούς
από το 4 έως το 10, τους
οποίους γράφουν οι μαθητές.**

Μοιράζω τα σχήματα
σε δυο μέρη με
διαφορετικούς τρόπους
και τα σχεδιάζω.
Συμπληρώνω τους
αντίστοιχους αριθμούς.

9

5 και 4

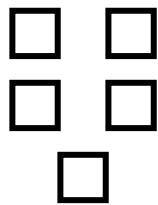
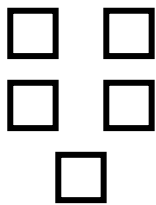
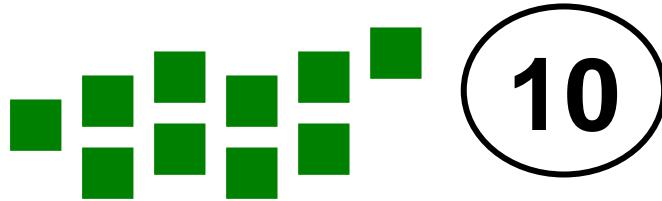
 και και

και

και

---

5 και 5

και

και

και

και

και

12

Σύγκριση αριθμών – Τα σύμβολα $=$, $>$ και $<$

1

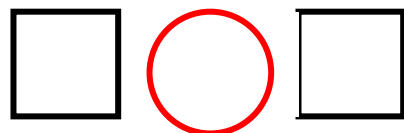
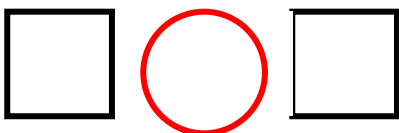
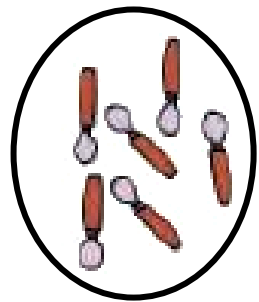
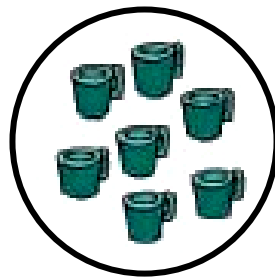
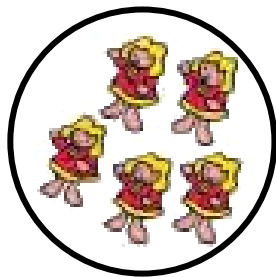
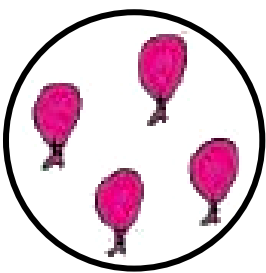
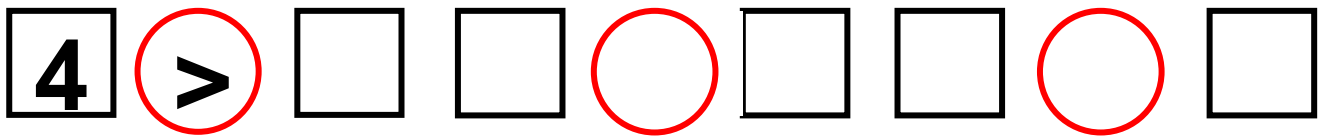
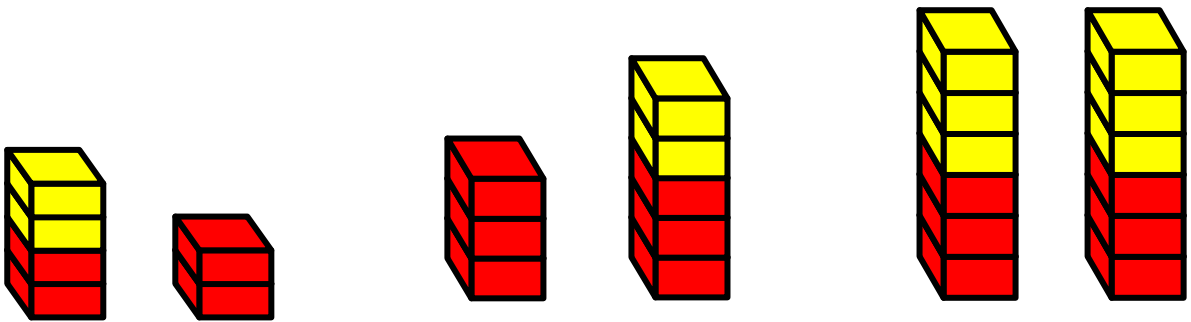
**Βρίσκω τον αριθμό που
βρίσκεται πριν και μετά.**

**1. Λέμε στα παιδιά έναν
αριθμό από το 1 μέχρι το 10
και τους ζητούμε να μας
πουν τον προηγούμενο και
τον επόμενο αριθμό.**

Συμπληρώνω
τους αριθμούς
και συγκρίνω.

3

Συμπληρώνω τις λέξεις
και τους αριθμούς.

4

2

5

τρία

ένα

4

Βρίσκω αριθμούς
μεγαλύτερους και
μικρότερους από αυτόν.

2

4

5

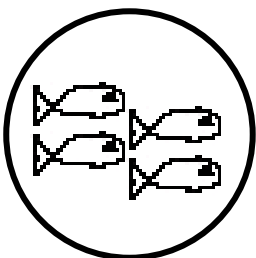
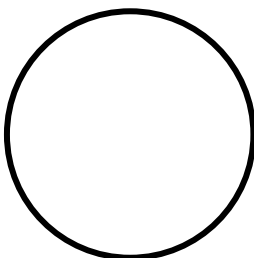

7

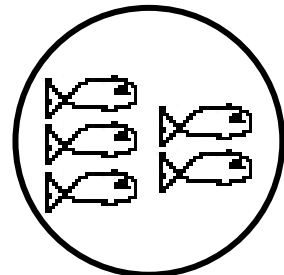
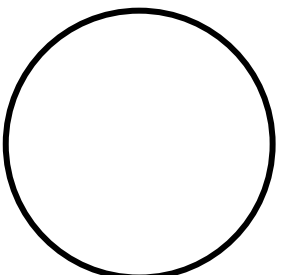
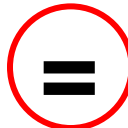
9

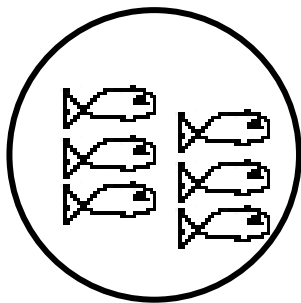
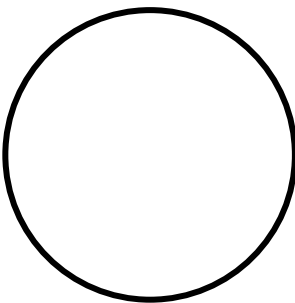

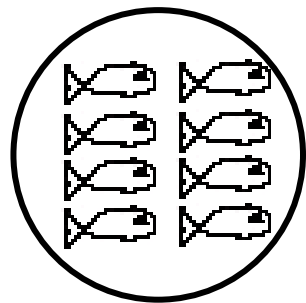
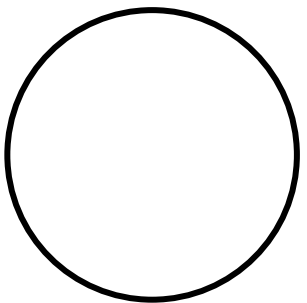

5

Ζωγραφίζω ψάρια
και συμπληρώνω
τους αριθμούς.

6

Συμπληρώνω έναν
αριθμό.

3 > ... 2 < ... 8 < ... 0 = ...

6 = ... 6 > ... 10 > ... 9 < ...

---

4. α) Η δασκάλα λέει έναν αριθμό μέχρι το 10 και οι μαθητές βρίσκουν δύο αριθμούς που είναι μεγαλύτεροι και δύο που είναι μικρότεροι από αυτόν.

β) Η δασκάλα λέει δύο αριθμούς και οι μαθητές πρέπει να βρουν έναν αριθμό μεγαλύτερο και έναν μικρότερο από τους δύο αυτούς αριθμούς.

Πρόσθεση και ανάλυση

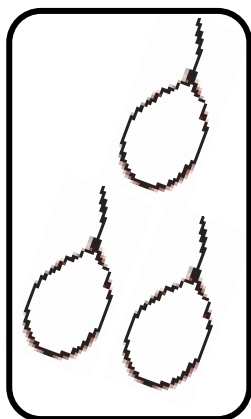
13

των αριθμών
μέχρι το 5(II)

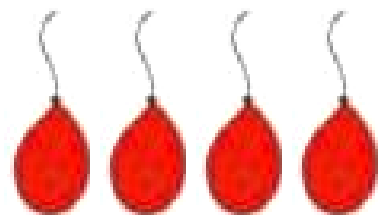

1

Αναλύω τον αριθμό 4 με
διαφορετικούς τρόπους.
Σχεδιάζω και
συμπληρώνω
τους αριθμούς.

και

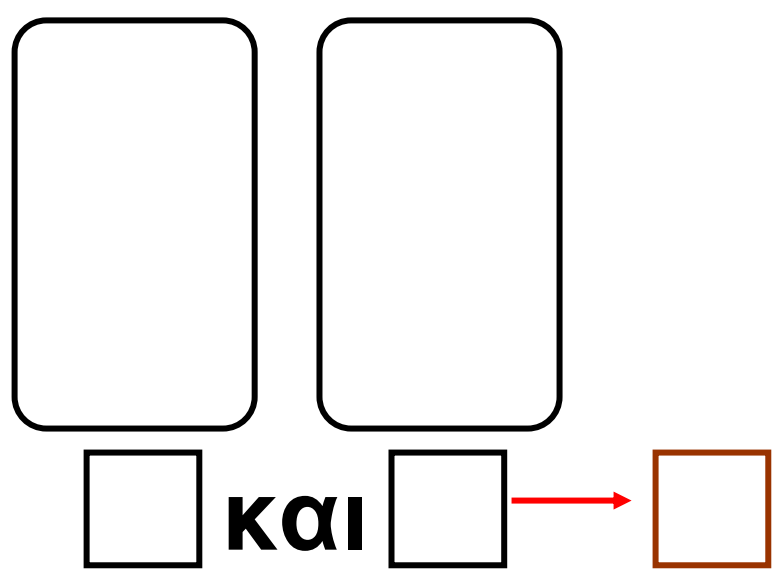
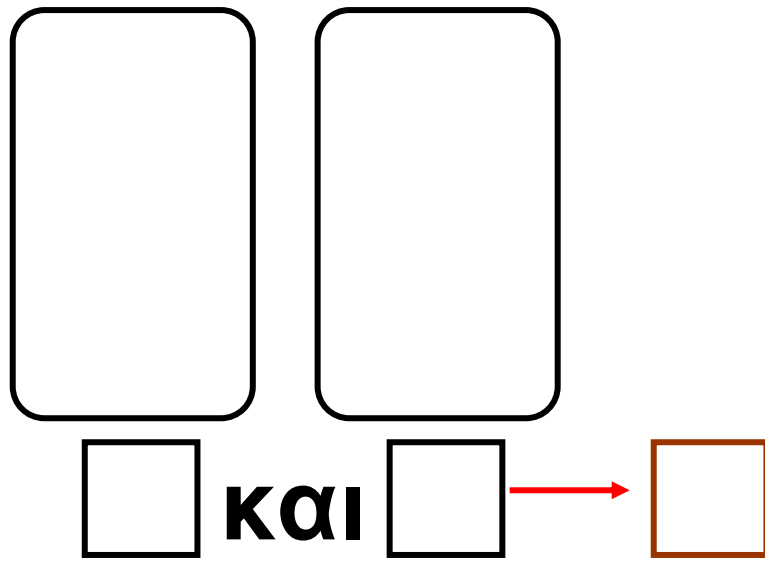
3

και

1

κάνουν μαζί

4

και και →

και και και →

2

**Συμπληρώνω τους
αριθμούς και υπολογίζω
πόσα είναι όλα μαζί.**

76 / 34-35

 και και και
 και και και κάνουν μαζί

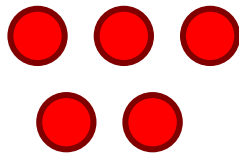
 και
 και κάνουν μαζί

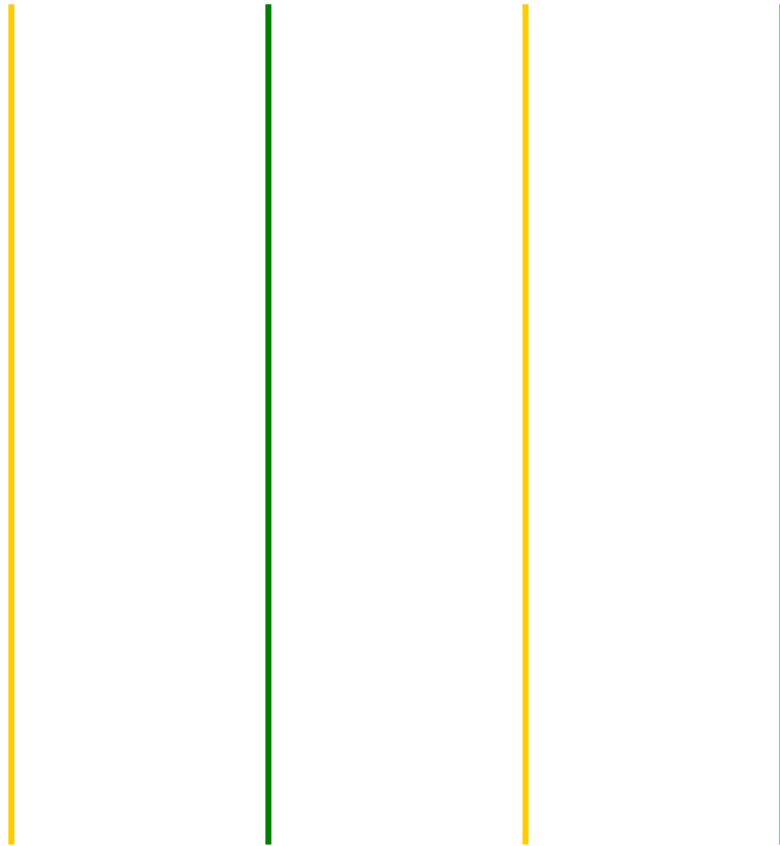
 και και και
 και και και κάνουν μαζί

Με ποιους τρόπους
μπορώ να μοιράσω
τις μπίλιες σε δυο μέρη;

Ζωγραφίζω τον κάθε
τρόπο χωριστά.

78 / 35

Γραφή της πρόσθεσης

14

με τη χρήση
συμβόλων

1

Γράφω τα αθροίσματα
που βρίσκω κάθε φορά.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

1. Ζητούμε από τους μαθητές να υπολογίσουν αθροίσματα που δεν υπερβαίνουν τον αριθμό 5.

Τα κουτιά έχουν μέσα
μπάλες. Πόσες είναι όλες
μαζί οι μπάλες;

$$4 + 1 = \dots$$

$$\dots + \dots = \dots$$

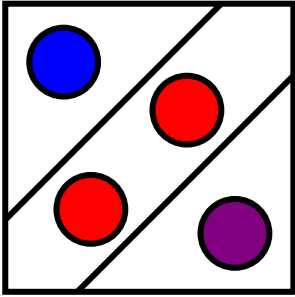
$$\dots + \dots + \dots = \dots$$

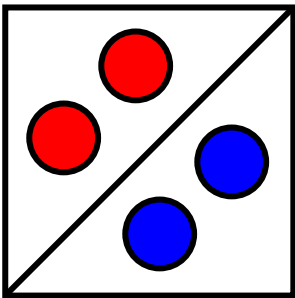
$$\dots + \dots + \dots = \dots$$

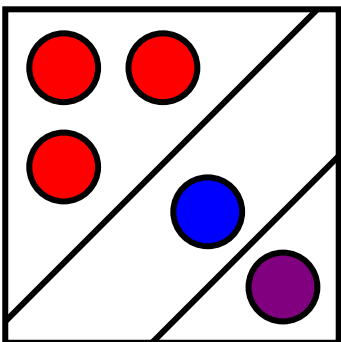
Συμπληρώνω τους αριθμούς που λείπουν.

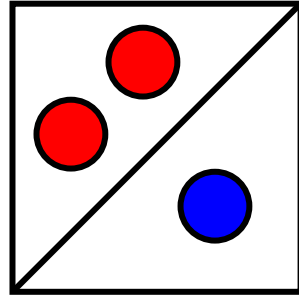
$1 + 2 + 1 = \dots$

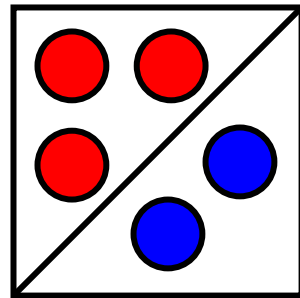
$4 = \dots + \dots$

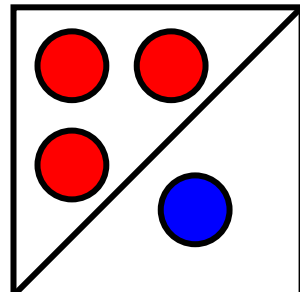
$\dots = \dots + \dots$

$\dots = 2 + 1$

$\dots = \dots + \dots$

$\dots = \dots + \dots$

**Συμπληρώνω τους
αριθμούς, για να ισχύουν
οι ισότητες.**

$2 + 1 = \dots$

$2 + 0 = \dots$

$1 + \dots = 2$

$\dots = 4 + 0$

$3 + \dots = 5$

$\dots = 4 + 1$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 3 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ + \dots \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + \dots \\ \hline \dots \end{array}$$

Μέσα στα μπαούλα έχουμε παιχνίδια. Πόσα παιχνίδια υπάρχουν και στα δυο μπαούλα μαζί;

Όλα τα παιχνίδια είναι

Ήταν

Ήρθε ακόμη

και έγιναν + =

Μετά ήρθαν άλλα

και έγιναν + =

**Πόσα μπαλόνια πρέπει να
δώσει το κορίτσι στο
αγόρι, για να έχουν τον
ίδιο αριθμό μπαλονιών;**

**Το κορίτσι πρέπει
να δώσει

μπαλόνια.**

3

Όλα τα ποντίκια πρέπει να είναι πέντε. Πόσα είναι κρυμμένα;

Είναι κρυμμένα
ποντίκια.

16

Επαναληπτικό μάθημα

1

Υπολογίζω και γράφω
τις πράξεις.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

2

Υπολογίζω και γράφω
την πράξη
της πρόσθεσης.

$$2 + 2 = \dots$$

3

Συμπληρώνω ένα από
τα σύμβολα: $>$, $<$ ή $=$.

$$5 > 3 \quad 6 \dots 6 \quad 9 \dots 8 + 1$$

$$1 + 0 \dots 10 \quad 7 \dots 9$$

$$8 \dots 10 \quad 9 \dots 6$$

$$2 + 2 \dots 4 + 1$$

4

Συνεχίζω με τον ίδιο τρόπο.

6	7	8	6	7	8	6													
---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5

Μοιράζω τα φορτηγά σε δυο μέρη με διαφορετικούς τρόπους. Γράφω τους αντίστοιχους αριθμούς.

1. Προτείνουμε αθροίσματα δύο αριθμών μέχρι το 5.

8

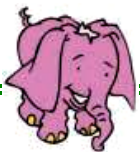
$$\square + \square$$

$$\square + \square$$

$$\square + \square$$

$$\square + \square$$

$$\square + \square$$

6

**Υπολογίζω και
συμπληρώνω τους
αντίστοιχους αριθμούς.**

			1	3	
3	4	1	1	2	
<u>+ 2</u>	<u>+ 1</u>	<u>+ 2</u>	<u>+ 0</u>	<u>+</u>	
...	...	...	...	5	

$$1 + 2 + 0 + 1 = \dots$$

$$1 + 3 + 1 + 0 = \dots$$

$$1 + 1 + 1 + 1 + 0 = \dots$$

$$2 + \dots = 3$$

$$0 + \dots = 2$$

$$4 + \dots = 4$$

$$\dots + 3 = 5$$

Περιεχόμενα

Ενότητα 1η:

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 5 – ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΑ

Κεφάλαιο 1ο:

- 1 Προσανατολισμός
στον χώρο 17–19**

Κεφάλαιο 2ο:

- 2 Γεωμετρικά
σχήματα 20–23**

Κεφάλαιο 3ο:

- 3 Σύγκριση και εκτίμηση
ποσοτήτων 24–28**

Κεφάλαιο 4ο:

4 Οι αριθμοί από το
1 έως το 5..... 29–33

Κεφάλαιο 5ο:

5 Αρίθμηση, ανάγνωση
και γραφή
των αριθμών (I) .. 34–38

Κεφάλαιο 6ο:

6 Αρίθμηση, ανάγνωση
και γραφή
των αριθμών (II) . 39–43

Κεφάλαιο 7ο:
**7 Πρόσθεση και ανάλυση
των αριθμών
μέχρι το 5(Ι)..... 44–48**

Κεφάλαιο 8ο:
**8 Επαναληπτικό
μάθημα 49–53**

Ενότητα 2η:
**ΠΡΟΣΘΕΣΗ ΚΑΙ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΙΘΜΩΝ
ΜΕΧΡΙ ΤΟ 5**

Κεφάλαιο 9ο:
**9 Σύγκριση
μεγεθών 54–57**

Κεφάλαιο 10ο:

10 Οι αριθμοί από το 6
μέχρι το 10 (I)..... 58–63

Κεφάλαιο 11ο:

11 Οι αριθμοί από το 6
μέχρι το 10 (II)..... 64–68

Κεφάλαιο 12ο:

12 Σύγκριση αριθμών –
Τα σύμβολα
 $=$, $>$ και $<$ 69–73

Κεφάλαιο 13ο:

13 Πρόσθεση και ανάλυση
των αριθμών
μέχρι το 5 (II)..... 74–78

Κεφάλαιο 14ο:

14 **Γραφή της πρόσθεσης
με τη χρήση
συμβόλων..... 79–82**

Κεφάλαιο 15ο:

15 **Προβλήματα 83–86**

Κεφάλαιο 16ο:

16 **Επαναληπτικό
μάθημα 87–91**

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α).

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

